

ת"פ 17725/08/14 - מדינת ישראל נגד אוסיף אסיף בוכריס

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 17725-08-14 מדינת ישראל נ' בוכריס

לפני כבוד השופטת חנה מרים לומפני
מדינת ישראל

על ידי ב"כ עו"ד מזאל דולי המאשימה
נגד

אוסיף אסיף בוכריס

על ידי ב"כ עו"ד ארקדי אליגולאשווילי הנאשם

גזר דין

רקע

1. הנאשם הורשע על פי הודאתו בעבירה של ניסיון למתן שוחד לפי סעיף 291 לחוק העונשין התשל"ז-1977 (להלן: "**החוק**") בצירוף סעיף 25 לחוק.

2. על פי עובדות כתב האישום, ביום 26.6.14, בשעה 19:00 או בסמוך לכך, עוכב הנאשם במחסום חיזמא על ידי ניידת משטרה לצורך בדיקת רישיונות שגרתית. באותה העת, ביצע החייל דביר מיאלי (להלן: "**החייל דביר**") ביקורת כלי רכב במחסום. הנאשם ניגש אל החייל דביר ושאל אותו באם ירצה להרוויח ₪ 2,000 ביום. החייל דביר סרב תחילה לשוחח עם הנאשם, אולם הנאשם לחץ עליו להקשיב להצעתו. החייל דביר נכנע ללחצי הנאשם ואמר לו "נו, דבר".

הנאשם הציע לדביר כי ישלם לו 2,000 ₪ ליום עבור העלמת עין, ואי בדיקה של כלי רכב בהן יועברו ביצים מוברחות, לשטחי מדינת ישראל. במעשיו המתוארים לעיל, ניסה הנאשם לתת שוחד לעובד ציבור, בעד פעולה הקשורה בתפקידו.

3. הנאשם הורשע בעבירה זו לאחר שבפתח הדיון שנערך לפניו ביום 24.1.16, כאשר החל שלב שמיעת הראיות, בטרם נשמעה עדותו של מר דביר מיאלי, חזר בו הנאשם מכפירתו והודה בעובדות כתב האישום בהתאם לגרסתו לפיה עת שעוכב במחסום עברו מכוניות שיש בהם ביצים והוא אמר לחייל דביר "יש פה ביצים ואתה יודע שאנשים מעבירים פה ביצים". החייל דביר השיב לו כי הוא יודע. לאחר מכן הנאשם שאל את החייל דביר "אם יציעו לך 500 ₪", החייל דביר נענה בשלילה. לאחר מכן הנאשם שאל את החייל דביר "אם יציעו לך 2,000 ₪ למכונית להעביר במחסום", הוא שוב נענה בשלילה. לדבריו, גם אם יכניסו לרכב 200 חבילות ביצים, הן לא עולות 2,000 ₪ ולכן לא הגיוני להציע סכום זה. לדבריו, כל רצונו היה לבדוק אם בעתיד אפשר יהיה להעביר בעזרת החייל דביר ביצים במחסום.

4. לבקשת ב"כ הנאשם, הנאשם נשלח לשירות המבחן על מנת שיתקבל תסקיר בעניינו, בטרם ישמעו הטיעונים לעונש.

5. מתסקיר שירות המבחן בעניינו של הנאשם עלה כי הנאשם בן 23, נשוי ואב לילד בן עשרה חודשים, מתגורר עם משפחתו בירושלים ועובד בשיווק ביצים באופן עצמאי מזה כשנתיים.
6. משפחת מוצאו של הנאשם מנתה זוג הורים ותשעה ילדים בני 24-10 שנים, כאשר הנאשם הוא הבן השני בסדר הלידה. משפחתו מנהלת אורח חיים חרדי ללא מעורבות פלילית. אביו, בן 54, לומד בכולל מזה כ-30 שנים. אמו נפטרה לפני שלוש שנים ממחלת הסרטן בהיותה בת 45. במהלך חייה הייתה עקרת בית והתמודדה במשך שנים עם מחלתה. שלושה מאחיו נשואים ומנהלים אורח חיים עצמאי ותקין. שאר אחיו רווקים, גרים בבית המשפחה ולומדים בבית הספר. כמו כן לפני 5 שנים המשפחה אימצה ילדה. לדברי הנאשם הוא סיים עשר שנות לימוד במסגרת לימודים. הוא תיאר קושי של בני המשפחה לקבל את אורח החיים השונה שבחר לנהל ועל כן, בגיל 15, עזב את מסגרת הלימודים ואת שמירת הדת. עוד הוסיף כי בשל העובדה כי הוריו התקשו לקבל את בחירתו ועל מנת שלא לחשוף את אחיו הצעירים ממנו לאורח החיים השונה אותו בחר הנאשם, הוא עזב את המגורים בבית המשפחה. מעת שעזב את ביתו, מסר כי החל לחיות ברחובות והתחבר לחברה שולית. בגיל 17, עבר עם חבריו לאילת, עבד ופרנס עצמו ולאחר כשנתיים שב לירושלים, שכר דירה ועבד בפיצריה במשך כשלוש שנים. בגיל 21, החל למכור ביצים באופן עצמאי ושב להתגורר בבית משפחתו וזאת לאחר שאמו חלתה בסרטן. בהמשך, הצליח במכירת הביצים ופתח עסק של שיווק ביצים. לאחר פטירת אמו, יחסיו עם משפחתו השתפרו והיום הוא תומך בבני משפחתו באופן כלכלי.
7. קצין המבחן ציין כי מדיווח שירות המבחן לנוער, עלה כי הנאשם הופנה לשירות המבחן בעבר בגין עבירה של נהיגה ללא רישיון בשנת 2008. התרשמות שירות המבחן ממנו הייתה כי הנאשם כנה, אחראי, מודע למצבו ומפיק לקחים ממעשיו. כמו כן, הנאשם שיתף פעולה עם ההליך הטיפולי אליו הופנה ונראה כי נתרם ממנו.
8. מאחר שהנאשם עבר חוויות קשות במהלך חייו והוא זקוק לטיפול, קצין המבחן המליץ כי הנאשם ישתתף בקבוצה טיפולית בשירות המבחן, אשר מיועדת לצעירים המתמודדים עם ניכור משפחתי וחברתי, במטרה לשתף בקשיים עימם הם מתמודדים, לבחון את הקשר בין מצבם לבין ביצוע העבירה וכן למנוע חזרה על העבירות בעתיד. הנאשם הביע נכונות להשתתף בקבוצה, הופנה לראיון התאמה ונמצא מתאים. הוא השתתף בקבוצה טיפולית לאורך עשרה מפגשים וממנחות הקבוצה נמסר כי הנאשם שיתף פעולה בקבוצה הטיפולית, שיתף בקשיים עימם הוא התמודד, נטל חלק דומיננטי ואקטיבי בקבוצה, וקידם את השיח בקבוצה. התרשמותן הייתה כי הנאשם היה מודע לעצמו ברמה גבוהה, וידע להפיק לקחים ממעשיו ומההליך שעבר. עוד מסרו כי מהתרשמותן עולה כי הנאשם זקוק להמשך טיפול. בשיחה נוספת עמו, הנאשם הביע תחושות טובות מהשתתפותו בקבוצה והרגיש כי החל להשתנות ולהשתפר. עוד הביע נכונות להמשך טיפול בשירות המבחן באמצעות השתתפות בקבוצה נוספת ושירות המבחן התרשם כי הנאשם יתאים לקבוצה זו.

9. אשר לביצוע העבירה, הנאשם נטל אחריות למעשיו והביע חרטה עליהם. לדבריו, מעשיו נבעו מפליטת פה וטיפשות, כאשר לא התכוון אליהם כלל. עוד מסר כי חבריו מעורבים בפלילים וייתכן שהושפע מסגנון דיבורם, אך ללא כוונה לביצוע עבירה פלילית.

10. אשר להערכת הסיכון לעבריינות והסיכוי לשיקום, התרשם קצין המבחן מבחור צעיר אשר על רקע של קשיים מול הוריו, התנתק ממשפחתו והחל להתחבר לחברה שולית כך שנחשף למעורבות בפלילים, אף כי הוא עצמו לא היה מעורב בכך. עוד התרשם מקווי אישיות ילדותיים ובלתי בשלים של הנאשם ונטייה להתנהגות אימפולסיבית ובדיקת גבולות, כל אלו מהווים להערכתו גורמי סיכון להישנות מעורבות עבריינית. מנגד, קצין המבחן התרשם מנאשם עם רמת אינטליגנציה תקינה ויכולת ביטוי מילולית תואמת. לנאשם יכולות בינאישיות מפותחות וטובות, ונראה כי הוא בעל ערכים נורמטיביים, אין לו דפוסי חשיבה והתנהגות עבריינים, וזאת למרות מעורבותו בחברה שולית. כמו כן, יש לו כוחות חיוביים לתפקוד, אשר באים לידי ביטוי בתעסוקה מגיל צעיר וכן ביציבות תעסוקתית בשנים האחרונות. נראה כי כיום הנאשם לוקח אחריות לחייו, מעוניין בשיקום, משקיע את כוחותיו בעסק שהקים, בהקמת התא המשפחתי וסיוע למשפחת מוצאו. עוד ציין כי ההליך הפלילי המנוהל נגדו לראשונה בחייו גרם לו להפנים את בעייתיות התנהגותו והוא הורתע מחזרה על מעשים אלה בעתיד, כל אלו מהווים להערכתו גורמי סיכוי לשיקום ולהימנעות מהתנהגות עבריינית.

11. לפיכך, ולאור העובדה כי זוהי מעורבותו הראשונה והיחידה של הנאשם בפלילים, ובהתאם להערכה כי ענישה של מאסר, גם אם תרוצה בעבודות שירות, תפגע בנאשם בצורה קשה וכן תפגע בבני משפחתו, בשיקומו ובעסק שהקים, המליץ קצין המבחן להימנע מהשתת עונש של מאסר בעבודות שירות והמליץ על הטלת עונש מוחשי וחינוכי של צו שירות לתועלת הציבור בהיקף של 160 שעות וצו מבחן למשך שנה.

טיעוני הצדדים לעונש

12. ב"כ המאשימה עמדה על חומרת מעשיו של הנאשם והערכים המוגנים שנפגעו כתוצאה מהם, שכן עבירות מסוג זה משחיתות את טוהר המידות של עובדי המדינה, מי שנפגע למעשה מעבירות אלה הם האזרחים הקטנים, כאשר לא ניתן לסמוך על פקידי הממשל שיבצעו את עבודתם תוך בחינת כלל השיקולים הענייניים וללא משוא פנים.

אשר לנסיבות ביצוע העבירה הדגישה ב"כ המאשימה כי מטרת העבירה הייתה בצע כסף והסיכון הטמון בה הוא העובדה שביצים יגיעו לשוק ללא שום בדיקה ויסכנו את הקונים אותן. משכך סבר ב"כ המאשימה כי מתחם העונש ההולם את נסיבות האירוע נע בין מאסר קצר שייתכן וירוצה בעבודות שירות ועד עשרה חודשי מאסר בפועל. ב"כ המאשימה הגיש פסיקה לתמיכה בטענותיו.

אשר לעונש המתאים, ציינה ב"כ המאשימה כי אמנם הנאשם נטל אחריות למעשיו והביע חרטה והוא נעדר עבר פלילי וחסך במעט זמן שיפוטי, כאשר הודה במעשיו במהלך דיון ההוכחות, כאשר העד כבר היה באולם והחל להעיד, אולם שירות המבחן ציין כי ברקע למעשיו עומדים התחברותו של הנאשם לחברה שולית ופלילית, חוסר

בשללות ונטייה להתנהגות אימפולסיבית ולבדיקת גבולות מול סביבתו. בנוסף ציינה כי ישנם קווי אישיות ילדותיים בנאשם. על כן, ב"כ המאשימה טענה כי יש לדחות את המלצת שירות המבחן ולמקם את הנאשם ברף התחתון של המתחם ועתרה להשית על הנאשם ארבעה חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות, מאסר מותנה וקנס שיישקף את הפוטנציאל הכלכלי של העבירה ויהווה גורם מרתיע.

13. ב"כ הנאשם ביקש לאמץ את המלצת שירות המבחן במלואה. אשר לעונש המתאים הדגיש ב"כ הנאשם כי מדובר בנאשם עם נסיבות חיים קשות העולות מתסקיר שירות המבחן, חווה ניתוק ממשפחתו, עזב את הבית, ואמו נפטרה ממחלת הסרטן. עוד ציין כי הנאשם בן 23, נשוי ואב לילד בן עשרה חודשים, יש לו עסק של שיווק ביצים והוא נעדר עבר פלילי ומנהל אורח חיים נורמטיבי ונטל אחריות מלאה למעשיו. שירות המבחן התרשם שמדובר באדם בעל ערכים נורמטיביים, ללא דפוסי חשיבה והתנהגות עבריינים ומעוניין בשיקום חיו. ההליך הפלילי היווה גורם מרתיע עבורו. הנאשם עבר טיפול שכלל עשרה מפגשים בשירות המבחן ומעוניין להמשיך בטיפול נוסף בעצת שירות המבחן. עוד עולה מתסקיר שירות המבחן כי הנאשם תומך כלכלית במשפחתו ובמשפחת מוצאו ועל כן ביקש להסתפק בעונש שהומלץ על ידי שירות המבחן ולא להשית על הנאשם עונש של מאסר שירוצה בעבודות שירות. עוד ביקש להשית על הנאשם מאסר מותנה מרתיע. ב"כ הנאשם הפנה לפסיקה לתמיכה בטענותיו.

14. הנאשם בדברו האחרון התנצל על האירוע ומסר שהוא אינו מעשה אשר מאפיין אותו ולא יקרה שוב. הוא למד לקח ומסר שהיום הוא אדם בוגר ונמנע ממעשים מסוג זה, ולכן ביקש מבית המשפט להתחשב בו ולתת לו הזדמנות להוכיח שמדובר במקרה חד פעמי והתחייב לא לאכזב את בית המשפט, את המשפחה שלו ואת עצמו.

מתחם העונש ההולם

15. בהתאם לסעיף 40ב' לחוק העונשין העיקרון המנחה בענישה הוא הלימה, קרי: יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה ונסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם, לבין סוג ומידת העונש המוטל עליו. בקביעת מתחם העונש ההולם, על בית המשפט להתחשב בערך החברתי שנפגע, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות לביצוע העבירה.

16. חומרת עבירת השוחד היא מן המפורסמות. המחוקק נתן ביטוי לחומרה זו בעונש שקבע לצידה העומד על עד עשר שנות מאסר. כך גם הוחמר דינו של נותן השוחד והעונש הקבוע לצד עבירה זו עומד על עד שבע שנות מאסר. גם בית המשפט העליון בשורה ארוכה של פסקי דין הדגיש את חומרתה וציין כי העונש ההולם עבירה זו הוא מאסר בין סורג ובריח.

17. כדברי כבוד השופט אדמונד לוי בע"פ 766/07 ברק כהן נגד מדינת ישראל (מיום 19.11.07):

"...בית-משפט זה הדגיש לא פעם כי עבירות מסוג זה יש לראות בחומרה רבה. "הסכנה לדמותו של השירות הציבורי ולאופיה של החברה בישראל היא כה גדולה", הדגיש השופט ברנזון לפני

שנים רבות, "עד שאין להירתע מנקיטת אמצעי ענישה קשים ומורגשים היטב כלפי כל מי שעולה על דרך השוחד - אם כנותן, אם כלוקח או כמבקש, ואם כמתווך" (ע"פ 341/73 מדינת ישראל נ' ויטה, פ"ד כז(2) 610, 613). העמדה שהתקבלה היא, לכן, כי מי שהורשע בעבירה של שוחד ראוי לו שיסא במאסר בפועל, ולתקופה ממשית..."

בעניין ע"פ 10369/04 אליהו מאיר אנידג'ר נגד מדינת ישראל, (מיום 3.2.05) אמר בית המשפט העליון מפי כבוד השופטת בייניש (כתוארה אז) כי:

"עבירות של שוחד הן נגע ממאיר בגופו של השירות הציבורי, והן מחייבות תגובה עונשית הולמת, והתגובה הראויה היא בהטלת עונש מאסר ממש".

18. הערך החברתי שנפגע מעבירת השוחד הינו פגיעה בשלטון החוק (ראו: רע"פ 4869/12 יעקב אילן נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (החלטה מיום 26/06/12)) וכן פגיעה במוסדות הציבור ובאמון הציבור במוסדות הציבור ועובדי הציבור (ראו: בג"צ 7074/93 סויסא נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד מ"ח(2) 749 (1994)). הערכים המוגנים בעבירה שבביצועה הורשע הנאשם הינם טוהר המידות, ניקיון כפיהם של משרתי הציבור ואמון הציבור בהם.

19. על כן, בקביעת מתחם העונש ההולם יש להתחשב בעמדת המוצא בפסיקה, לפיה מי שהורשע בעבירה של קבלת שוחד דינו מאסר בפועל ממש. במקרה שלפניי מדובר במעשה שנעשה על מנת להפיק רווח אישי. יחד עם זאת, אין מדובר בעבירה שנעשתה תוך תכנון מוקדם, אלא בהצעה ספונטנית של הנאשם שנעשתה מתוך קלות דעת ומדובר בהצעה אחת שלא התממשה ועל כן הנסיבות שלפניי אינן במדרג חומרה גבוה של עבירות השוחד.

20. אשר לענישה הנוהגת העונשים הם בין מספר חודשי עבודות שירות ועד לשנות מאסר ארוכות (ראה סקירה מקיפה של ענישה בעבירות השוחד בת.פ. 47314-10-11, ת"פ (תל-אביב-יפו) 650-06-13 מדינת ישראל נ' ברזלאי (30.4.2014); ת"פ (ירושלים) 23897-01-11 מדינת ישראל נ' ורשואר (6.1.2014)).

21. כאמור, מדובר בעבירות חמורות המצדיקות עונש מאסר בפועל, כעונש מרתיע, אך במקרה שלפניי מדרג החומרה של המעשים אינו גבוה, אך יש לתת ביטוי לפגיעה באמון הציבור ובשלטון החוק. נראה כי רמת הענישה בענייננו צריכה לנוע בין מאסר קצר, אשר יכול וירוצו בעבודות שירות, לבין 10 חודשי מאסר בפועל.

חריגה ממתחם העונש ההולם

22. המחוקק קבע בסעיף 40ד' לחוק כי גם במקרה בו מעשה העבירה ומידת אשמו של הנאשם הם בעלי חומרה יתירה, אם הנאשם השתקם, או שיש סיכוי של ממש שישתקם, בנסיבות מיוחדות ויוצאות דופן יכול

בית המשפט לקבוע כי העונש שיוטל על הנאשם יחרוג ממתחם העונש ההולם, וזאת מטעמי שיקום.

23. אני סבורה כי הליך השיקום אשר עבר הנאשם במסגרת ההליך שלפניי נכנס בגדר חריג זה. קצין המבחן התרשם כי תהליך הטיפול, מקטין את הסיכון להישנות התנהגות דומה בעתיד ועל כן קצין המבחן המליץ לאפשר לנאשם להשתלב בהליך טיפולי נוסף והנאשם הסכים לכך. הנאשם הוכיח כי הוא לא חזר לבצע עבירות נוספות והוא התמיד בדרך השיקום, גילה אחריות ורצינות, עשה מאמצים רבים לשינוי והשתלב בטיפול על מנת להפיק את המרב. הנאשם גם צפוי להמשיך בטיפול.

24. לכך מצטרפות נסיבותיו האישיות של הנאשם, הנאשם בן 23, נשוי ואב לילד בן עשרה חודשים, אמו נפטרה ממחלת הסרטן והוא עזב את ביתו בגיל נעורים, והתגלגל ברחובות. לכך מצטרפת העובדה כי הנאשם נעדר עבר פלילי וזו מעורבותו היחידה בפלילים, וכי הוא לקח אחריות מלאה למעשיו, הביע חרטה מלאה על מעשיו בבית המשפט וחסך זמן שיפוטי משמעותי (הוא הודה במעשיו טרם החל להעיד העד הראשון במועד דיון ההוכחות). כמו כן, לנאשם עסק בשיווק ביצים והוא המפרנס העיקרי של משפחתו ותומך כלכלית במשפחת מוצאו כך שענישה בדמות מאסר תוביל לפגיעה כלכלית בו ובמשפחתו.

25. לכן בהתחשב בחומרת המעשים מחד, ומאידך, בהתחשב בהליך השיקומי אשר עבר הנאשם, אני מוצאת לאמץ את המלצת שירות המבחן ולחרוג מהעונש ההולם מטעמי שיקום, שכן שליחתו למאסר, גם אם ירוצה בעבודות שירות, תשיג לאחור הליך זה. יחד עם זאת מצאתי להטיל צו שירות לתועלת הציבור בהיקף נרחב יותר וכן עונש של קנס שיהוו עונש מרתיע כלפי הנאשם וכלפי הרבים.

26. אשר על כן אני דנה את הנאשם לעונשים כדלהלן:

א. 250 שעות שירות לתועלת הציבור, במתנ"ס נווה יעקב.

ב. ניתן צו מבחן למשך שנה מהיום.

הנאשם מוזהר כי אם לא ישלים את צו השירות לתועלת הציבור או צו המבחן ידון עונשו מחדש.

ג. קנס בסך 2,000 ₪ או 20 ימי מאסר תחתיו. הקנס ישולם בארבעה תשלומים שווים ורצופים החל מיום 5.10.16 ובכל ה-5 לחודש שלאחריו. לא ישולם תשלום במועדו או במלואו, תעמוד יתרת הקנס לפירעון מיידי.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, י' אלול תשע"ו, 13 ספטמבר 2016, במעמד ב"כ הצדדים והנאשם.